

EURÓPSKY PARLAMENT

2014 - 2019

Dokument na schôdzu

28.04.2015

B8-0403/2015

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe otázok na ústne zodpovedanie B8-0115/2015 a B8-0116/2015

v súlade s článkom 128 ods. 5 rokovacieho poriadku

o ničení kultúrnych pamiatok, ktorého sa dopúšťa ISIS/Dá'iš
(2015/2649(RSP))

**Silvia Costa, Sylvie Guillaume, Krystyna Lybacka, Enrico Gasbarra,
Alessia Maria Mosca, Andi Cristea, Vilija Blinkevičiūtė, Viorica Dăncilă,
Victor Negrescu, Momchil Nekov, Luigi Morgano, Liliana Rodrigues,
Marlene Mizzi, Nicola Caputo, Afzal Khan**
v mene skupiny S&D

RE\1059411SK.doc

PE555.177v01-00

SK

Zjednotení v rozmanitosti

SK

**Uznesenie Európskeho parlamentu o ničení kultúrnych pamiatok, ktorého sa dopúšťa
ISIS/Dá'iš
(2015/2647(RSP))**

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 167 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v ktorom sa stanovuje, že „činnosť Únie sa zameriava na podporu spolupráce medzi členskými štátmi“, najmä v oblasti „zachovania a ochrany kultúrneho dedičstva európskeho významu“, a že „Únia a členské štáty podporujú kultúrnu spoluprácu s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami“,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 116/2009 z 18. decembra 2008 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru¹,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1210/2003 zo 7. júla 2003 o niektorých osobitných obmedzeniach hospodárskych a finančných vzťahov s Irakom a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 2465/96²,
- so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) č. 1332/2013 z 13. decembra 2013, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 36/2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii³, ktoré bolo prijaté na základe rozhodnutia Rady 2013/760/SZBP z 13. decembra 2013, ktorým sa mení rozhodnutie 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii⁴,
- so zreteľom na jednotnú akciu Rady 2001/555/SZBP z 20. júla 2001 o zriadení Satelitného strediska Európskej únie⁵, zmenenú spoločnou akciou Rady 2009/834/SZBP⁶,
- so zreteľom na uznesenie Rady z októbra 2012 o vytvorení neformálnej siete orgánov presadzovania práva a odborníkov v oblasti predmetov kultúrnej hodnoty (EU CULTNET),
- so zreteľom na Dohovor UNESCO o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov zo 14. novembra 1970,
- so zreteľom na druhý Dohovor k Haagskemu dohovoru z roku 1954 o ochrane kultúrneho o ochrane kultúrnych statkov v prípade ozbrojeného konfliktu, z roku 1999,

¹ Ú. v. EÚ L 39, 10. 2. 2009, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 169, 8. 7. 2003, s. 6.

³ Ú. v. EÚ L 335, 14. 12. 2013, s. 3.

⁴ Ú. v. EÚ L 335, 14. 12. 2013, s. 50.

⁵ Ú. v. ES L 200, 25. 7. 2001, s. 5.

⁶ Ú. v. EÚ L 297, 13. 11. 2009, s. 18.

- so zreteľom na Dohovor UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva zo 16. novembra 1972,
 - so zreteľom na Dohovor UNESCO na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva zo 17. októbra 2003,
 - so zreteľom na Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z 20. októbra 2005,
 - so zreteľom na Dohovor UNIDROIT o ukradnutých alebo nezákonne vyvezených kultúrnych predmetoch z roku 1995,
 - so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 2199 z 12. februára 2015 o hrozbách pre medzinárodný mier a bezpečnosť v dôsledku teroristických činov al-Kájdý¹,
 - so zreteľom na Benátsku chartu o zachovaní a obnove pamiatok a lokalít z roku 1964, ktorá stanovuje medzinárodný rámec na zachovanie a obnovu historických budov,
 - so zreteľom na Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu prijatý 17. júla 1998, a najmä na článok 8 ods. 2 písm. b) bod ix), ktorý považuje „zámerné útoky na budovy zasvätené náboženstvu, vzdelaniu, umeniu, vede alebo charitatívnym účelom, na historické pamiatky, nemocnice a miesta, kam sú zväzané choré a zranené osoby, za predpokladu, že nie sú vojenskými objektmi“, za vojnové zločiny,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 12. marca 2015 o výročnej správe o ľudských právach a demokracii vo svete za rok 2013 a politiku EÚ v tejto oblasti, v ktorej sa v odseku 211 uvádza, že „úmyselné spôsoby ničenia kultúrnych a umeleckých pamiatok, ku ktorým v súčasnosti dochádza v Iraku a Sýrii, by mali byť stíhané ako vojnové zločiny a zločiny proti ľudskosti“²,
 - so zreteľom na otázky Rade o ničení kultúrnych pamiatok, ktorého sa dopúšťa ISIL/Dá'iš (O-000031/2015 – B8-0115/2015 a O-000032/2015 – B8-0116/2015),
 - so zreteľom na článok 128 ods. 5 a článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže v Sýrii, Iraku a Tunisku sa v poslednom období stalo niekoľko archeologických nálezísk a nábožensky a kultúrne významných miest cieľom zámerného ničenia, ktoré majú na svedomí skupiny extrémistov spojených najmä s Islamským štátom v Iraku a Sýrii (ISIS/Dá'iš), a keďže generálna riaditeľka UNESCO Irina Boková tieto systematické útoky na kultúrne dedičstvo označila za „kultúrne čistky“;
- B. keďže podľa UNESCO sa pojem „kultúrne čistky“ vzťahuje na zámernú stratégiu, ktorej cieľom je zničiť kultúrnu rozmanitosť prostredníctvom úmyselného zamerania sa na jednotlivcov vymedzených na základe ich kultúrneho a etnického pôvodu alebo náboženského vyznania v kombinácii s úmyselnými útokmi na ich uctievané miesta,

¹ <http://www.refworld.org/docid/54ef1f704.html>

² Prijaté texty, P8_TA(2015)0076.

pamiatky a vzdelávacie inštitúcie, a keďže stratégia kultúrnych čistiek, o ktorej vypovedá dianie v Iraku a Sýrii, sa odráža v útokoch proti kultúrnemu dedičstvu, ktorých cieľom sú tak fyzické, materiálne, ako aj stavebné kultúrne prejavy, ako sú pamiatky a budovy, ale aj proti menšinám a nehmotným kultúrnym prejavom, ako sú zvyky, tradície a viera¹;

- C. pripomína, že niektoré činy spojené s ničením kultúrneho dedičstva sa za určitých okolností považujú za zločiny proti ľudskosti²; keďže činy namierené proti členom náboženskej alebo etnickej skupiny, sa môžu stať trestným činom prenasledovania, ako sa uvádza v článku 7 ods. 1 písm. h) Štatútu Medzinárodného trestného súdu;
- D. keďže takéto činy spojené s ničením kultúrnych a historických významných miest a predmetov nie sú novým javom ani sa neobmedzujú len na Irak a Sýriu; keďže podľa organizácie UNESCO je „kultúrne dedičstvo významnou súčasťou kultúrnej identity komúnít, skupín a jednotlivcov, a rovnako súčasťou sociálnej súdržnosti, a teda jeho zámerné ničenie môže mať nepriaznivé dôsledky pre ľudskú dôstojnosť a ľudské práva“³; zdôrazňujúc, že ako, okrem iných, uvádza UNESCO, drancovanie a pašovanie kultúrnych a náboženských pamiatok a predmetov v Iraku a Sýrii, najmä príslušníkmi ISIS/Dá'iš, je využívané na podporu financovania teroristických aktivít ISIS/Dá'iš, čo vedie k tomu, že sa tovar umeleckého a kultúrneho charakteru stáva „vojnovými zbraňami“;
- E. keďže 1. marca 2014 vďaka finančným prostriedkom Európskej únie spustilo UNESCO spolu s ďalšími strategickými partnermi trojročný projekt s názvom Núdzový plán na záchranu sýrskeho kultúrneho dedičstva, ktorého cieľom je zabezpečiť najmä núdzovú ochranu sýrskeho kultúrneho dedičstva;
- F. keďže Európska únia ratifikovala Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov prijatý 20. októbra 2005, ktorý bol prvým medzinárodným nástrojom, ktorý uznal dvojaký – ekonomický i kultúrny charakter kultúrneho tovaru, s ktorým „sa preto nesmie zaobchádzať ako s tovarom, ktorý má len obchodnú hodnotu“;
- G. keďže Dohovor UNESCO o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov prijatý 17. novembra 1970 a Dohovor UNIDROIT o ukradnutých alebo nezákonne vyvezených kultúrnych predmetoch prijatý 24. júna 1995 sú dôležitými nástrojmi na zlepšovanie ochrany svetového kultúrneho dedičstva;
- H. keďže nedovolené obchodovanie s tovarom kultúrneho charakteru je teraz tretím najzávažnejším nezákonným druhom obchodu po obchodovaní s drogami a zbraňami, keďže tento nedovolený obchod ovládajú organizované zločinecké siete a keďže existujúce národné a medzinárodné mechanizmy nemajú dostatočné vybavenie ani

¹ http://www.unesco.org/new/en/media-services/single-view/news/conference_report_heritage_and_cultural_diversity_at_risk_in_iraq_and_syria/

² Medzinárodný trestný tribunál pre bývalú Juhosláviu, *Kordić a Čerkez*, 26. februára 2001, IT-95-14 / 2; ods. 207 a 208.

³ Deklarácia UNESCO o úmyselnom ničení kultúrneho dedičstva zo 17. októbra 2003.

podporu na riešenie tohto problému¹;

- I. keďže napriek skutočnosti, že boj proti nedovolenému obchodovaniu s tovarom kultúrneho charakteru nie je osobitnou právomocou Európskej únie, pretože táto právomoc ako taká nie je stanovená zmluvami, spadá jednako do viacerých oblastí pôsobnosti EÚ, ako je vnútorný trh, priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, kultúra a spoločná zahraničná a bezpečnostná politika;
- J. keďže naliehavo treba lepšie koordinovať boj proti nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi predmetmi a užšie spolupracovať pri podpore informovanosti a spoločného využívania informácií a s cieľom dosiahnuť sprísnenie právnych rámcov; pripomína v tomto kontexte, že Rada vo svojich záveroch zo zasadnutia v decembri 2011 o predchádzaní trestnej činnosti v súvislosti s tovarom kultúrneho charakteru a boji proti nej odporučila okrem iného, aby členské štáty posilnili spoluprácu orgánov činných v trestnom konaní, kultúrnych inštitúcií a súkromných organizácií;
- K. keďže Rada v októbri 2012 vytvorila svojím uznesením neformálnu sieť orgánov presadzovania práva a odborníkov pre odborné posudzovanie v oblasti predmetov kultúrnej hodnoty (EU CULTNET), ktorej hlavným cieľom je zlepšiť výmenu informácií týkajúcich sa predchádzania nedovolenému obchodovaniu s tovarom kultúrneho charakteru a získavať a spoločne využívať informácie o zločineckých sieťach podozrivých z nedovoleného obchodovania;
- L. keďže generálna riaditeľka Irina Boková začala 28. marca 2015 v Bagdade kampaň #Unite4Heritage, ktorej cieľom je získať celosvetovú podporu pre ochranu kultúrneho dedičstva, za pomoci sociálnych sietí;
 1. dôrazne odsudzuje ničenie kultúrnych, archeologických a nábožensky významných miest príslušníkmi ISIS v Sýrii a Iraku;
 2. vyzýva vysokú predstaviteľku Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, aby prijala primerané opatrenia na politickej úrovni v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2199 z 12. februára 2015 s cieľom zastaviť nedovolené obchodovanie s kultúrnym majetkom pochádzajúcim z územia Sýrie a Iraku, pokiaľ na tomto území budú pretrvávajúť vojnové podmienky, a zabrániť, aby bol tento majetok používaný ako zdroj financovania teroristických aktivít;
 3. vyzýva vysokú predstaviteľku Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, aby využila prostriedky kultúrnej diplomacie a medzikultúrneho dialógu ako nástroj na zmierovanie rôznych komunít a obnovu zničených miest;
 4. navrhuje v tejto súvislosti Komisii, aby sa v súlade s odsekmi 17 rezolúcie BR OSN č. 2199 z 12. februára 2015 zamerala na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi predmetmi a boj proti nemu, konkrétne s predmetmi kultúrneho dedičstva, ktoré boli od 6. augusta 1990 nezákonne vyvezené z Iraku a od 15. marca 2011 zo

¹ <http://www.africa-eu-partnership.org/newsroom/all-news/morocco-africa-eu-workshop-fight-against-illegal-trafficking-cultural-goods>

Sýrie; domnieva, sa že Komisia by mala s cieľom bojovať proti tomuto nezákonnému obchodu navrhnúť koordinovaný prístup spolu so zodpovednými vyšetrovacími orgánmi členských štátov a v úzkej spolupráci s UNESCO a inými medzinárodnými organizáciami, ako je Medzinárodná rada múzeí (ICOM), Medzinárodný výbor modrého štítu ICOM (ICBS), Europol, Interpol, Medzinárodný inštitút pre zjednotenie súkromného práva (UNIDROIT) a Svetová colná organizácia (WCO);

5. vyzýva Komisiu, aby požiadala vysokú predstaviteľku Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, aby do tejto záležitosti zapojila satelitné stredisko európskej Únie v Torrejón, ktoré EÚ poskytuje podklady pre rozhodnutia prijímané v kontexte SZBP poskytovaním materiálov, ktoré sú výsledkom analýz satelitných snímok, na účely monitorovania archeologických a kultúrnych významných miest v Sýrii a Iraku a zostavovania ich zoznamov a na podporu sýrskych archeológov, aby sa zabránilo ďalšiemu drancovaniu a aby sa chránili životy civilného obyvateľstva;
6. vyzýva Komisiu, aby medzi členskými štátmi zriadila rýchlu a bezpečnú výmenu informácií a spoločné využívanie osvedčených postupov s cieľom účinne bojovať proti nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi predmetmi nezákonne vyvázanými z Iraku a Sýrie a aby zvažila zavedenie európskych školiacich programov určených sudcom, policajtom a colným úradníkom, orgánom štátnej správy a všeobecnejšie trhovým subjektom, aby tí, ktorí bojujú proti nedovolenému obchodovaniu s tovarom kultúrneho charakteru, mali možnosť rozvíjať a zlepšovať svoje odborné znalosti;
7. vyzýva Komisiu, aby podporovala kampaň organizácie UNESCO #Unite4Heritage a začala informačnú kampaň o Iraku a Sýrii s cieľom zvýšiť informovanosť o dôležitosti ich kultúrneho dedičstva, o spôsobe, akým je drancovanie využívané na financovanie terorizmu a o možných trestoch, ktoré súvisia s nezákonným vývozom tovaru kultúrneho charakteru z týchto krajín alebo iných tretích krajín;
8. vyzýva Komisiu, aby uskutočnila revíziu nariadenia Rady č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru s cieľom dosiahnuť vyššiu účinnosť a aby zvažila vytvorenie nástroja na kontrolu dovozu tovaru kultúrneho charakteru do EÚ;
9. vyzýva Radu, aby v rámci Eurojustu a Europolu zvažila vytvorenie úseku zameraného na nezákonný obchod s tovarom kultúrneho charakteru, ktorý by na európskej úrovni zodpovedal za koordináciu, trestanie a vyšetrovanie zo strany rôznych vnútroštátnych orgánov, keďže existencia špecializovaných úsekov je predpokladom pre lepšie využívanie zdrojov na prevenciu a boj proti nezákonnému obchodu;
10. vyzýva Európsku úniu, aby v spolupráci s UNESCO a Medzinárodným trestným súdom prijala nevyhnutné opatrenia na rozšírenie kategórie trestných činov proti ľudskosti v medzinárodnom práve o činy, ktorými je vedomé poškodzovanie a ničenie kultúrneho dedičstva ľudstva vo veľkom meradle;
11. vyzýva všetky členské štáty, ktoré ešte neratifikovali dohovor UNESCO o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovolenému dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov z roku 1970 a dohovor UNIDROIT z roku 1995;
12. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke

Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, generálnej riaditeľke UNESCO, osobitnému predstaviteľovi EÚ pre ľudské práva, vládam a parlamentom členských štátov, sýrskej Národnej koalícii a vláde a parlamentu Iraku.